

TAITEEN PERUSOPETUKSEN

TEATTERITAITEEN OPETUSSUUNNITELMA 2018

YLEISEN OPPIMÄÄRÄN MUKAAN

SISÄLLYSLUETTELO

1 OPETUSSUUNNITELMA	3
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmän ja opetussuunnitelman perusteet	3
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen	3
1.3 Opetussuunnitelman sisältö	3
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN LÄHTÖKOHDAT	4
2.1 Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä	4
2.2 Arvoperusta	4
2.3 Oppimiskäsitys	5
2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	5
3 OPEUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
3.1 Oppimisympäristöt	6
3.2 Toimintakulttuuri	6
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	7
4.1 Opintojen laajuus	7
4.2 Opintojen rakenne	7
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	8
6 OPPIMISEN ARVIOINTI	9
6.1 Arvioinnin tehtävä	9
6.2 Arviointi opintojen aikana	9
6.3 Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksi lukeminen	9
6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	9
7 TEATTERITAIDE	10
7.1 Varhaisiän teatterikasvatus	10
7.2 Teatteritaiteen yhteiset opinnot	10
7.3 Teatteritaiteen teemaopinnot	15
7.4 Aikuisten teatteritaiteen opetus	16
7.5 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa	16
7.6 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa	16

Huom!

Hyväksytty Aikuisväestön lautakunnassa 21.3.2018.

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1

Opetussuunnitelma-järjestelmän ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633 ja asetukseen taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Taiteen perusopetuksen järjestäminen Kouvossa pohjautuu myös lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta 3.8.1992/728. Opetushallitus määrittää opetussuunnitelman perusteista, oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista.

Kouvolan kansalaisopiston teatteritaiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2017. Oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista päättää opetushallitus.

1.2

Opetussuunnitelman laatiminen

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opiston opettajien, oppilaitosjohtajan ja muun opiston henkilökunnan kanssa. Opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen on järjestetty kuuleminen asiaa koskien.

1.3

Opetussuunnitelman sisältö

Vapaan sivistystyön lain mukaisesti Kouvolan kansalaisopisto järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta taidekasvatuksen periaatteet huomioiden. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansainvälisyyden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Opetuksen laajuus on yleisen oppimäärän mukaisesti 500 tuntia. Opetuksen rakenne on kuvattu kappaleessa 4 ja arviointi kappaleessa 6. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä kehitetään suunnitelmallisesti ottaen huomioon ajan tuomat tarpeet ja muutokset. Konkreettiset kehittämistoimenpiteet kirjataan kaupungin strategiaan pohjautuvaan opiston kehittämissuunnitelmaan, joka tehdään valtuustokausittain ja päivitetään vuosittain.

Oppilaitos päättää opiskelijaksi ottamisesta pyrkien kuitenkin tarjoamaan opiskelupaikan kaikille halukkaille mahdolli-

simman läheltä: Kouvolan kansalaisopiston toiminta-ajatuksena on toimia aidosti kaikkien lähellä ja tarjota palveluita koko toiminta-alueellaan.

Kouvolan kansalaisopistolla noudatetaan Kouvolan kaupunginhallituksen hyväksymää Kouvolan kaupungin suunnitelmaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi (15.6.2015 § 154). Opettajat kertovat toimintaperiaatteet ryhmissä. Lisäksi käytännön työkaluna opistolla on kaikille opiskelijoille ja heidän huoltajilleen jaettava Toimintaohje työrauhan turvaamiseksi. ■

Kuva: Susanna Tiitinen

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN LÄHTÖKOHDAT

2.1

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Oppilaitos voi myös järjestää alle kouluikäisille varhaisiän opetusta sekä opetusta aikuisille.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaalille, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea opiskelijan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia moniarvoisessa yhteiskunnassa. Taiteen opiskelun tarkoituksena on avata opiskelijalle uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää opiskelijoiden ajattelun taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla. Yleisen oppimäärän tehtävänä on kehittää

sellaisia taitoja ja tietoja, joita opiskelija tarvitsee elämän eri aloilla ja jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan koulutukseen.

2.2

Arvoperusta

Opetussuunnitelma pohjautuu arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle sekä luo pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle. Opetus perustuu ihmiskä-

Kuva: Susanna Tiitinen

sitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristönsä kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä. Opetuksessa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus. Keskeistä on opiskelijan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Taidekasvatuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan aisti- ja tunneherkkyyttä, itseilmaisua ja tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

“Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan minäkuvan kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta.”

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan minäkuvan kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta. Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opinnot tukevat opiskelijoiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo vahvan pohjan ja ymmärryksen taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi. Opetusta toteutetaan muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Opetuksen lähtökohdina ovat kullekin taiteentalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioi-

maan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Kansalaisopiston omalla toiminta-ajatuksella on toimia aidosti kaikkien lähellä ja tarjota palveluitaan eri puolella Kouvola. Toiminnan pyrkimyksenä on säilyä ihmisläheisenä opistona ja panostaa palvelun kehittämiseen opettajien osaamista tukien. Opisto näkee tärkeäksi toiminta-alueensa asukkaiden ja heidän tarpeidensa tuntemisen. Tavoitteena on vahvistaa tasa-arvoa ja toimintojen saavutettavuutta sekä lisätä ali-edustettujen ryhmien mahdollisuuksia osallistua kansalaisopiston tarjoamaan toimintaan.

Osana kaupunkia Kouvolan kansalaisopisto toteuttaa toiminnassaan kaupungin strategiaa ja arvoja. Kouvolan visio on olla kasvualusta – mahdollisuus uusille avauksille ja uudelle kasvulle. Kaupungin toimintaa ohjauksiksi arvoiksi on määritelty kaupunkilaisen paras, luotettavuus ja turvallisuus, vastuullinen yhteistyö, tavoitteellisuus ja tehokkuus sekä rohkea uudistuminen.

2.3

Oppimiskäsitys

Oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi. Erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovaikutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä opiskelijan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että erilaisten opiskelijoiden edistyminen on mahdollista.

Opiskelijalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia. Opiskelija oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti. Opetuksessa pyritään huomiomaan opiskelijan aiemmat kokemukset ja

hänen elämänsä maailmansa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Työtapojen tulee ohjata opiskelijaa arvostamaan kaikkien ryhmänjäsenten työskentelyä ja työn tuloksia. Oppiminen perustuu tekeillä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Opettaja ohjaa opiskelijaa tunnistamaan omat tapansa toimia ja oppia harjoittelutavat. Taidekasvatuksessa harjoittelu vaatii aikaa ja pitkäjänteisyyttä.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa opiskelijan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää opiskelijan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

2.4

Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taidekasvatuksessa ja taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksessa elinikäisen taidesuhteen luominen on merkittävässä asemassa. Opintojen tavoitteena on monipuolinen ja innostava mahdollisuus olla osallisena ja vaikuttamassa taiteen tekemisessä, kokemisessa ja nauttimisessa sekä pohtimassa taiteen merkitystä.

Opetus tukee monilukutaidon ja luovan ajattelun taitojen kehittymistä, moniaistisuutta ja taiteidenvälisyyttä. Oppilaita kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta. Opetuksessa on keskeistä eri ilmaisukeinojen koekäyttöä, harjoittamista ja soveltamista. Opiskelijat saavat mahdollisuuksia tarkastella taiteen alaa historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä ja vaikuttaa oman taiteen keinoin yhteiskuntaan. ■

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Kuva: Susanna Tiitinen

3.1

Oppimisympäristöt

Tavoitteena on, että opiskeluympäristö tukee opiskelijan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva. Tilojen, työvälineiden ja materiaalien tulee mahdollistaa opetus suunnitelman perusteiden mukainen opiskelu. Hyvä opiskelu ympäristö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen.

Oppimisympäristöjen luomisessa otetaan huomioon taiteen alalle ominaiset aktiivinen ja pitkäjänteinen työskentely sekä taiteiden välinen osaaminen. Tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö sekä ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttaminen ja yhteistyöhankkeet taideopetuksen osana ovat merkityksellisiä oppimisympäristön osia.

3.2

Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksessa toimintakulttuuri perustuu Kouvolan kansalaisopiston arvo pohjalle ja oppimiskäsitykselle. Välittävä kohtaaminen ja kunnioittava vuorovaikutus ovat keskeisiä toiminnassa. Toimintakulttuurin tavoitteena on luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää, kestävää elämäntapaa. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisen kautta. Osallisuus syntyy avoimesta ja rakentavasta vuorovaikutuksesta, joka käsittää sekä oppilaitos yhteistyön että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävän yhteistyön.

Toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti pedagogiikassa, taiteenalan osaamisessa ja oppilaitoksen käytännöissä. Taiteen perusopetuksen kokonaisvaltainen kehittäminen on osa oppilaitoksen johtamista ja oppilaitoksen arkikäytäntöjen organisointia,

“Hyvä opiskelu ympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva.”

suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Toimintakulttuurissa otetaan huomioon kulttuurinen monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

Kouvolan kansalaisopisto päättää taiteen perusopetuksen opiskelijavalinnasta. Kaikki halukkaat pyritään ottamaan mukaan. Kouvolan kaupungin tulee taata taiteen perusopetuksen yleiseen oppimäärään kuuluvien opintojen jatkuvuus niin, että opiskelijan on mahdollisuus suorittaa myös teemaopintoja ja saada opintonsa päätökseen. ■

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1

Opintojen laajuus

Yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana käytetään 45 minuutin pituisia oppituntia. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opintonsa aloittaneille opiskelijoille mahdollisuus koko yleisen oppimäärän suorittamiseen. Annettavan opetuksen määrän tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen.

Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että opiskelijan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2

Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista. Yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopinnoissa tarkoituksena on yhteisis-

“Oppimistapahtumassa on keskeistä omien kokemusten, ajatusten ja tunteiden pohdinta ja niiden työstäminen taiteelliseen muotoon.”

sä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Opetusta voidaan antaa viikkoopetuksena, kurssimuotoisena opetuksena sekä monimuoto- ja verkko-opetuksena. Opiskelija voi rakentaa yksilöllisen opintopolun mieltymystensä mukaisesti tarjottavien kurssikonaisuuksien pohjalta.

Yleiseen oppimäärään kuuluvien opintokokonaisuuksien lisäksi oppilaitos voi tarjota valinnaisia opintokokonaisuuksia.

Opiskelijan on osoitettava todistuksen antajalle kaikki päättötodistuksen saamiseksi oikeuttavat opinnot suoritetuiksi. Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä voi sisältää valinnaisia opintokokonaisuuksia, joita

voidaan järjestää myös yhteistyössä muun taiteen perusopetuksen kanssa.

Opetusjärjestelyissä on otettava huomioon taiteenalan luonne. Oppimistapahtumassa on keskeistä omien kokemusten, ajatusten ja tunteiden pohdinta ja niiden työstäminen taiteelliseen muotoon. Taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä ja taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Opintokertojen tulee olla riittävän pitkiä yhteisten opintojen aikana, ja teemaopinnoissa opintokerrat voivat olla pidempiä kuin yhteisissä opinnoissa.

Kouvolan kansalaisopisto määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Opintotarjonta ja järjestys määritellään paikallisesti ja paikalliset tarpeet huomioon ottaen. Opintokokonaisuuksien toteuttamisesta päättää Kouvolan kansalaisopisto. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota varhaisiän, lasten ja nuorten sekä aikuisten taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintoja opetussuunnitelmiansa mukaan. ■

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Mikäli opiskelija ei kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä, laatimalla opiskelijalle henkilökohtainen opetussuunnitelma yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa.

Oppimäärää ja opetusta yksilöllistettäessä on huomioitava, että opintojen tavoitteet ovat opiskeltavan taiteenalan tavoitteiden mukaiset. Opiskelijalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta. Opiskelu voi tapahtua yksilöopetuksena tai ryhmäopetuksena. ■

Kuva: Susanna Tiitinen

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1

Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan edistymistä opinnoissa. Palaute on vuorovai-
kutteista ja edistää opiskelijan osallisuutta. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, roh-
kaisevaa, oikeudenmukaista ja eettistä. Ar-
viointi ohjaa opiskelijaa omien tavoitteiden
asettamiseen sekä oppimisprosessin ja sen
eri vaiheiden ymmärtämiseen. Monipuoli-
seen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia
palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta
itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

6.2

Arviointi opintojen aikana

Taiteen perusopetuksen arviointia suori-
taan Opetushallituksen ohjeiden mukaises-
ti. Koulutuksen arviointi sisältyy vuosittaiseen
suunnitteluun ja sitä kehitetään ajankohtai-
seksi ja elinikäistä oppimista tukevaksi. Suun-
nittelu-toteutus-arviointiprosessi on jatkuvaa
ja sen toteuttamiseen osallistuvat oppilai-
tosjohto, opetuksesta vastaavat opettajat,
toimistohenkilökunta ja opiskelijat. Arvioin-
tia annetaan oppitunneilla. Opiskelija saa
työskentelystään ja suorituksistaan sanallista
palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko
opintojensa ajan. Arviointi on oppimismoti-
vaatiota tukevaa ja osallistavaa. Vanhem-
pia, huoltajia ja muita sidosryhmiä kuullaan
säännöllisesti.

Lasten ja nuorten taideopetuksessa an-
netaan opiskelijalle ja hänen huoltajalleen
tietoa opiskelijan vuoden aikana suoritta-
mista opintokokonaisuuksista Kouvolan kan-
salaisopiston opetussuunnitelmassa päät-
tämällä tavalla. Arviointia täsmennetään
taiteenalakohtaisesti.

6.3

Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Opiskelijalla on oikeus saada hyväksi luetuk-
si myös aiemmin ja/tai muualla suoritettut tai-
teen perusopetuksen opintokokonaisuudet.
Muualla hankitun osaamisen tunnistaminen
tehdään perustuen selvityksiin opiskelijan
opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa
kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuus-
den tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös opiske-
lijän siirtyessä oppimäärästä toiseen osaa-
amisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi
lukemisessa menetellään kuten edellä on
kuvattu.

6.4

Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Opiskelija saa taiteen perusopetuksen ylei-
sen oppimäärän päättötodistuksen suoritet-
tuaan 500 tunnin laajuuteen sisältyvät 300
tunnin yhteiset opinnot ja 200 tunnin tee-
maopinnot. Kaikki opiskelijan suorittamat
opintokokonaisuudet merkitään päättötodis-
tukseen. Päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Opiskelijalle annetaan pyydettyä osal-
listumistodistus suoritetuista taiteenalan yleis-
sen oppimäärän opinnoista. Osallistumisto-
distus voi sisältää liitteitä. ■

*“Arviointi on
oppimiseen kannustavaa,
rohkaisevaa,
oikeudenmukaista
ja eettistä.”*

PÄÄTTÖTODISTUKSEN TULEE SISÄLTÄÄ SEURAAVAT ASIAT:

- Todistuksen nimi
- Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- Taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan
- Opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- Opiskeluaika vuosina
- Opiskelijan suorittamat yhteiset opinnot, opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- Opiskelijan suorittamat teemaopinnot, opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- Opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä tai kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä
- Maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

7 TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan opiskelijoita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa opiskelijoita rakentavaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä. Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide on luonteeltaan haarautuva ja erilajeja sisältävä taidemuoto, jossa yhdistyvät eri taiteenalat. Opetusta voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa teatteritaide toteutuu erilaisina esityksinä ja esittämisen muotoina.

Opetuksessa tuetaan opiskelijoiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen opiskelun tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän taitojaan ja tietojään. Opiskelijaa ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

7.1

Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa opiskelijoita ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta.

7.2

Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoit-

Kuva: Susanna Tiitinen

*“Teatteri-
opinnoissa materiaalina
työskentelylle on opiskelijan
keho, ääni ja mielikuviutus.”*

teiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tutustutaan erilaisiin esityksen lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuviin, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin sekä tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä itsereflektointia erilaisin työtavoin.

Teatteritaiteen yhteiset opinnot antavat opiskelijalle henkilökohtaisen kokemuksen teatteriharrastukseen. Teatteri on kiinteää ryhmätyötä ja suurin osa opiskelusta tapahtuu kontaktiopetuksessa. Tämän vuoksi vuorovaikutus ja ryhmätyötaidot kulkevat kiinteästi mukana kaikilla kursseilla. Teatteriopinnoissa materiaalina työskentelylle on opiskelijan keho, ääni ja mielikuviutus. Opiskelu pyrkii monipuolistamaan ja vahvistamaan opiskelijan itseilmaisullisia keinoja ja rohkaisemaan opiskelijaa omaan persoonalliseen ilmaisuun.

Esiintyminen ja esiintymiskokemuksen saaminen on keskeistä teatteriopinnoille. Opinnoissa esiinnyttään sekä oman ryhmän muille jäsenille että ryhmän ulkopuolisille katsojille. Esitysten valmistaminen erilaisin työtavoin on oleellinen osa opintoja. Opiskelija saa käsityksen teatteriesityksen valmistamisen erilaisista käytännöistä ja työtavoista. Häntä opastetaan harjoittelemaan pitkäjänteisesti ja rakentamaan omaa, persoonallista taiteellista prosessiaan. Opinnoissa huomioidaan

“Esiintyminen ja esiintymiskokemuksen saaminen on keskeistä teatteriopinnoille. Opinnoissa esiinnyttään sekä oman ryhmän muille jäsenille että ryhmän ulkopuolisille katsojille.”

opiskelijan ikä ja kehitys sekä pyritään tukemaan opiskelijaa hänen identiteettinsä rakentumisessa, luovassa ilmaisussa sekä opettamaan keinoja ilmaista itseään.

Opintojen rakenne

Teatteritaiteen yhteiset opinnot ovat kestoltaan 300 oppituntia. Perusopinnot jakautuvat rakenteellisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:

- **Peruskurssi**
- **Ilmaisun perusteet**
- **Esitykseen tähtäävät perusopinnot**

Peruskurssia lukuun ottamatta kukin opintokokonaisuus koostuu useammasta erillisestä kurssista.

Opinnot alkavat peruskurssilla. Tämän jälkeen opiskelija voi suorittaa muut opinnot haluamassaan järjestyksessä riippuen siitä, millaisia kurseja oppilaitos minäkin lukuvuonna järjestää hänen ikäryhmälleen.

Kiinnostunut, peruskurssia käymätön opiskelija voidaan ottaa ryhmään ohjaajan harkinnalla, jos ryhmässä on opintojaan jatkavien jo ilmoittauduttua tilaa. Ryhmän ohjaaja voi hyväksyä ryhmään henkilön, jonka katsoo kykenevän ryhmätyöskentelyyn ja jonka vuorovaikutustaidot mahdollistavat liittymisen jatkajien ryhmään. Tällaisia taitoja hyväksyttävä opiskelija on voinut saada esim. muissa harrastuksissa, koulussa tms.

Kuva: Susanna Tiitinen

PERUSKURSSI

Teatteritaiteen opinnot alkavat peruskurssilla. Peruskursseja pyritään järjestämään vuosittain. Peruskurssille opiskelijat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Peruskurssin tuntimäärään ja keston vaikuttaa opintojen aloitusikä. 7–8-vuotiaiden peruskurssi kestää yhden lukuvuoden ja yhden tapaamiskerran mitta on 60 min eli 1,33 oppituntia. 9–10 sekä 10–12-vuotiaiden peruskurssi kestää yhden lukukauden. Yhden tapaamiskerran mitta on 90 min eli 2 oppituntia.

Peruskurssin tavoite:

Peruskurssilla opiskelija tutustuu teatteriin taidemuotona ja oppii keskeisiä käsitteitä ja työtapoja käytännön harjoituksia tekemällä. Peruskurssilla opiskelijaa kannustetaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin. Kurssilla opitaan vastuullisen ryhmäläisen työtavat, joita myöhemmissä teatteriopinnoissa vaaditaan. Kurssilla tehdään erilaisia keskittymis-, läsnäolo- ja vuorovaikutusharjoituksia sekä luodaan pohja omaääniselle teatterin tekemiselle rohkaisemalla oman mielikuvituksen käyttämiseen ja heittäytymiseen.

Peruskurssin käytyään opiskelijalla on oikeus jatkaa teatteriharrastustaan omalle ikäryhmälleen suunnatuilla muilla kursseilla.

“Peruskurssilla opiskelijaa kannustetaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin.”

ILMAISUN PERUSTEET

Peruskurssin käytyään opiskelijan teatterituntemus ja oman ilmaisun syventäminen jatkuu näyttelijäntyön eri osa-alueisiin, teatteriin taide-muotona sekä oman tekijyyden, mielikuvituksen ja ilmaisun laajentamiseen tähtäävillä opinnoilla.

Ilmaisu ja improvisaatio

Kurssilla tehdään erilaisia ilmaisu- ja improvisaatioharjoituksia ryhmässä, pienryhmissä ja pareittain. Totutellaan esiintymään muiden ryhmäläisten edessä sekä toimimaan aktiivisena ja rakentavaa palautetta antavana katsojana.

Improvisaatioharjoituksissa keskeistä on vuorovaikutus, läsnäolo ja kontakti toisten kanssa. Harjoituksilla ohjataan opiskelijaa toisten kuuntelemiseen ja yhteistyöhön kohtausten tekemisessä. Tavoitteena on ryhmässä toimimisen ja keskittymiskyvyn paraneminen. Kurssi antaa myös valmiuksia osallistua aktiivisesti ja omaa luovuutta ja spontaanuutta hyödyntäen kurseille, jotka tähtäävät esitykseen.

Ääni ja liike

Kurssilla tutustutaan ja käydään läpi oman kehon ilmaisua teatterin keinoin sekä tutustutaan teatterin äänimaailmaan. Kurssilla tehdään erilaisia puhe-, liike- ja äänenkäyttöharjoituksia. Kurssilla tuetaan elinikäistä oppimista, ohjataan opiskelijaa haastamaan itsensä ja ottamaan kontaktia muihin ryhmäläisiin.

Roolityö ja dialogi

Opiskelija harjoittelee roolityötä sekä vuorovaikutusta ja kontaktia toisen esiintyjän ja yleisön kanssa. Opiskelija tarkastelee kuviteltuja henkilöitä ja harjoittelee fiktiivisen roolin rakentamista ja roolissa toimimista kohtauksessa.

Opiskelija tutustuu erilaisiin tekstimateriaaleihin ja harjaantuu tarkastelemaan, tulkitsemaan ja analysoimaan teatteritekstejä. Opinnoissa perehdytään erilaisiin keinoihin rakentaa fiktiivistä roolia ja harjoitellaan kohtaustyöskentelyä yhdessä toisten esiintyjien kanssa. Opiskelija oppii ymmärtämään esityksen harjoitusprosessin eri vaiheita.

Mahdollinen muu teatterikurssi

Opintokokonaisuus voidaan räätälöidä paikallisten tarpeiden mukaan ja opiskelijoiden mielenkiinnon kohteita kuunnellen. Kurssi antaa mahdollisuuden tarttua ajankohtaisiin aiheisiin tai ilmiöihin sekä tehdä yhteistyötä muiden taideoppilaitosten, yhdistysten ja tahojen kanssa. Opintokokonaisuuden painopiste voi olla jokin, valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa määritelty teema tai asia esimerkiksi kestävä kehitys, kansainvälisyys tai ihmisoikeudet. Tätä muuta kurssia voidaan myös räätälöidä opiskelijalle, joka haluaa suorittaa teatteriopintojaan painotuksenaan jokin muu kuin näyttelijäntyö. Opiston resurssien puitteissa kurssi antaa opiskelijalle mahdollisuuden painottaa esim. ohjaamiseen, dramaturgiaan/käsikirjoittamiseen tai teatterin visuaaliseen puoleen.

Kuva: Elli Vainikka

ESITYKSEEN TÄHTÄÄVÄT OPINNOT

Opintojen aikana opiskelija osallistuu useisiin taiteellisiin prosesseihin, joilla on esityksellinen tavoite. Esityksen valmistaminen luo ryhmän toiminnalle pitkäkestoisen, yhteisen tavoitteen, jonka puitteissa jokainen voi laajentaa oman ilmaisunsa ulottuvuuksia ja kehittyä omassa taiteellisessa prosessissaan. Opinnot antavat konkreettisen esimerkin siitä, miten teatteritaiteen avulla voidaan käsitellä ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja teemoja. Esityksen valmistamiseen voi osallistua paitsi näyttelijänä myös muita teatterin osa-alueita harjoitellen esim: (apulais)ohjaajana, valotai äänisuunnittelijana, scenografina jne.

Tekstistä teatteriksi

Opintokokonaisuus kestää yhden lukuvuoden ja sen tavoitteena on valmistaa yhdessä esitys valmiiksi olevaa kirjallista materiaalia (näytelmäkirjallisuus, kaunokirjallisuus, runot tms.) hyödyntäen. Kurssilla toteutetaan dramaturgialtaan perinteinen juoninäytelmä ja näytelmän lukuitaitoa ja dramaturgiaa opiskellaan prosessin aikana.

Kurssin tavoite on tutustuttaa esityksen valmistamisen prosessiin. Opiskelija saa kokemuksen ja ymmärtämistä siihen, millaisia työvaiheita esityksen valmistamisessa on ja oppii teatterista ja näyttelijäntyöstä käytännössä muuntaessaan tekstin idean fyysisiksi näyttämötoiminnoiksi. Osana prosessia voidaan hyödyntää teemaopintojen lyhytkursseja.

Ideasta esitykseksi

Opintokokonaisuus kestää yhden lukuvuoden ja sen tavoitteena on valmistaa esitysryhmän ideoiden pohjalta. Tässä devisingtyöskentelyssä tutustutaan non-lineaariseen kerrontaan ja nykyteatterin keinoihin sekä käytetään inspiraatio- ja lähdemateriaalina muuta kuin perinteistä näytelmäkirjallisuutta. Oppilasta ohjataan ideoimaan itse ja annetaan välineitä, joilla oma idea saa teatterillisen muodon näyttämöllä. Tavoitteena on antaa vahva osallisuuden ja omistajuuden kokemus omaan esitykseen. Prosessissa voidaan hyödyntää myös teemaopintojen lyhytkursseja.

Kuva: Susanna Tiitinen

*“200 oppituntia kestävä
teemaopinnot rakentuvat
esityksen valmistamisesta,
esitysprosesseja tukevista
sekä opiskelijan
mielenkiinnon mukaisista
lyhytkursseista.”*

7.3

Teatteritaiteen teemaopinnot

Teemaopinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä teatteritaiteesta ja sen tarjoamista monipuolisista mahdollisuuksista itselleen taideharrastajana. 200 oppituntia kestävä teemaopinnot rakentuvat esityksen valmistamisesta, esitysprosesseja tukevista sekä opiskelijan mielenkiinnon mukaisista lyhytkursseista. ■

TEEMAOPINNOT OPINTOKOKONAISUUS 1

ESITYS LAJITYYPISTÄ

Vuoden kestävä opintokokonaisuuden tarkoitus on valmistaa esitys. Opiskelijalla olisi hyvä olla aikaisempaa kokemusta esityksen valmistamisen prosessista, jolloin tämä teemaopintokokonaisuus syventää ja laajentaa aikaisempaa osaamista. Jaksolla keskeistä on paitsi esityksen valmistaminen, myös tutustuminen tarkemmin johonkin lajityyppiin (esimerkiksi musikaali, musiikkiteatteri, commedia dell' arte, forumteatteri ja tanssiteatteri) ja lähtökohdaksi valitun lajityypin erityislaatuisuuden ymmärtäminen. Opintokokonaisuus voidaan suunnata ensisijaisesti valmistuville nuorille.

TEEMAOPINNOT OPINTOKOKONAISUUS 2

TEATTERIHISTORIA

Kurssilla tutustutaan teatterin yhteiskunnalliseen merkitykseen ja muotoihin eri aikakausina antiikista nykYTEATTERIIN. Opiskelija saa yleiskäsityksen länsimaisen teatterin historiaan keskittyen. Kurssilla ohjataan opiskelijaa lukemaan eri aikakausina kirjoitettua näytelmäkirjallisuutta sekä harjaantumaan tekstin analysoimisessa. Luettujen tekstiesimerkkien pohjalta kokeillaan erilaisia esittämisen tapoja ja tyylejä.

TEEMAOPINNOT OPINTOKOKONAISUUS 3

LYHYTKURSSIT

Teemaopintoihin voi kuulua erilaisia lyhytkursseja, joilla syvennetään näyttelijäntyöllistä osaamista, tutustutaan johonkin teatterimuotoon tai teatterin erilaiisiin työnkuviin. Kurssi voi olla esimerkiksi laulunopetusta, akrobatiaa, miekkailua, draamaprosessityöskentelyä, tekstityöskentelyä, lavastuksen rakentamista, dramaturgiaa tai dramatisoimista.

Lyhytkurssi voi olla osa esityksen valmistamiseen tähtäävää prosessia, jolloin kurssi tuo lisää työskentelyaikaa pitkäjänteisyyttä ja syventymistä vaativiin prosesseihin.

Kuva: Minna Rissanen

7.4

Aikuisten teatteritaiteen opetus

Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

7.5

Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, joten keskeistä ovat ryhmätyö- ja vuorovai-
kutustaidot. Toisten työskentelyn kunnioittaminen, kannustaminen ja hyvänä vastaanäytelijänä toimiminen ovat tärkeitä ja näihin opiskelijoita kannustetaan. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla ja vastuuta ottamalla. Sitoutuminen ja motivaatio työskentelyyn ovat opiskelussa tärkeitä ja näihin opiskelijaa tuetaan. Opiskelijoiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen ovat keskeisiä teatteritaiteen opiskelussa. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat opiskelijoiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan, reflektoida oppimistaan sekä kehittää näitä taitoja omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuvat opiskelijan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteenannon ja palautteen saamisen muodossa.

7.6

Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä teatteritaiteen opinnoissa on tukea opiskelijoiden edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee opiskelijoiden oman taiteellisuuden, esiintymis- ja vuorovai-
kutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja oman edistymisen seuraamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti niin opintojen aikana kuin niiden päättövaiheessakin. Opiskelun ja oppimi-

“Opiskelijoiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen ovat keskeisiä teatteritaiteen opiskelussa.”

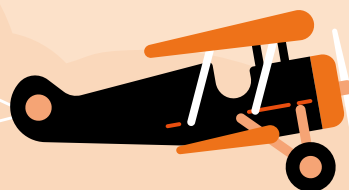
sen monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista. Opiskelijat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan. Opiskelijoita kannustetaan myös jatkuvaan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa, kannustavaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä sekä itseohjautuvuuden lisääntymistä. Oppimisen arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn, tavoitellun osaamisen karttumiseen sekä teatteritaitojen kehittymiseen, ei opiskelijan persoonaan. Arvioinnin ja palautteenannon antamisessa otetaan huomioon opiskelijoiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

TEATTERITAITEEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEITA OVAT:

- Teatteritaiteen osa-alueen taidot, kuten esiintymistaidot, ohjaukselliset taidot, visuaaliset taidot ja dramaturgiset taidot
- Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- Opiskelijan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen, itsereflektiotaitojen kehittyminen
- Opiskelijan oma taiteellinen prosessi, oman ilmaisuvoiman kehittyminen
- Sitoutuminen ja vastuullinen työskentelyote esityksiin tähtäävissä prosesseissa ■

OPINTO- POLKU

TAIDEAINEET

Kuvataide

Musiikki

Teatteritaide

Sanataide

Käsityötaide

Mediataide

OPINNOT KOOSTUVAT

300

TUNTIA

YHTEISET OPINNOT

+

200

TUNTIA

TEEMAOPINNOT

=

500

TUNTIA

YLEISEN OPPIMÄÄRÄN
LASKENNALLINEN
LAAJUUS

**VARHAISIÄN
TAIDEKASVATUS**
- Tutustuttaa taiteeseen ja luo pohjaa opinnoille.

YHTEISET OPINNOT

Yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Yhteisiä opintoja suoritetaan 300 tuntia ja ne koostuvat 2 tai useammasta opintokokonaisuudesta.

Voit suorittaa yhteisiä opintoja ja teemaopintoja **YHTÄAIKAA!**

Opinnot etenevät **TASOLTA TOISELLE**, tiedollista ja taidollista osaamista laajentaen ja syventäen.

TEEMAOPINNOT

Teemaopinnoissa tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Teemaopintoja suoritetaan 200 tuntia ja ne koostuvat 1 tai useammasta opintokokonaisuudesta.

Opinnot voivat sisältää myös opintokokonaisuuksiin ja niiden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia opintoja, esim. lyhytkurseja.

Huom!

JOKAISEN OPINTOPOLKU ON OMANLAINEN.

www.kouvolankansalaisopisto.fi

